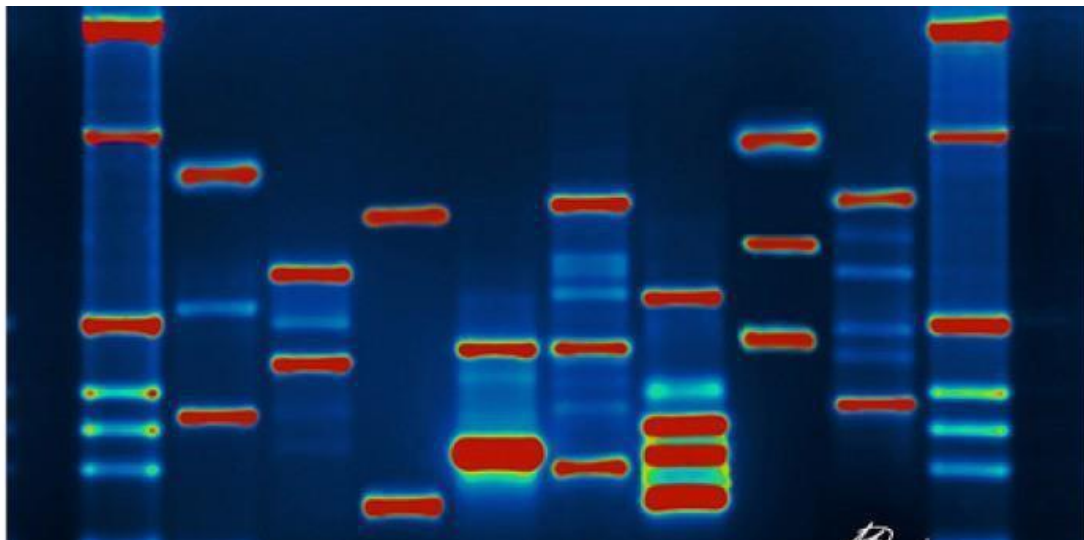

Onderzoek potentiële bereidheid DNA-afname veroordeelden op de rechtbank

Amsterdam, 5 april 2016

Marjolein Eigenfeld MSc

Femke Konings MSc

Auteursrecht

De gegevens in dit voorstel zijn strikt vertrouwelijk. Het auteursrecht ligt bij Motivaction International B.V. Verveelvoudiging en/of openbaarmaking van dit voorstel is slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de directie van Motivaction International B.V.

Pers- en publicatiebeleid

Het vermelden van de naam van Motivaction in persberichten en/of andere publicaties over door Motivaction uitgevoerd onderzoek is gebonden aan een aantal voorwaarden, zoals vastgelegd in ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Inhoudsopgave

Achtergrond bij het onderzoek	p. 1
Huidige procedure en voorgestelde procedure	p. 2
Opzet van het Onderzoek	p. 3
Resultaten	p. 5
Bijlage 1: de enquête	
Bijlage 2: resultaten per vraag	

Achtergrond bij het onderzoek

Op verzoek van het Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving (DGRR) van het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft Motivaction International B.V. een onderzoek uitgevoerd naar de bereidwilligheid van veroordeelden om DNA-celmateriaal af te staan in het gerechtsgebouw direct na het uitspreken van het vonnis.

Aanleiding

De Commissie Hoekstra (in het leven geroepen naar aanleiding van de zaak Bart van U.) heeft vastgesteld dat van de veroordeelden die verplicht worden DNA-celmateriaal af te staan, uiteindelijk 85% wordt bemonsterd en 15% niet. Dit zijn vooral mensen die zich niet melden op het spreekuur en niet reageren op een (herhaal-)oproep. De Commissie stelde onder meer als oplossing voor dit probleem voor dat celmateriaal direct kan worden afgenomen na het uitspreken van het vonnis op de rechtbank.

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie heeft de minister in samenwerking met de Raad voor de rechtspraak, de politie, het Openbaar Ministerie en het Nederlands Forensisch Instituut een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden om op de rechtbank aansluitend op de veroordelende uitspraak op vrijwillige basis celmateriaal af te nemen bij veroordeelden. Dit onderzoek is onderdeel van deze verkenning. Omdat vrijwillige afname het uitgangspunt is, is besloten tot een enquête onder de doelgroep 'door de politierechter' veroordeelden voor een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan, om meer inzicht te krijgen in de reacties op deze mogelijke oplossing. De uitkomsten van de enquête moeten inzicht geven in de mate waarin veroordeelden gebruik zouden maken van de mogelijkheid om aansluitend op hun veroordeling op de rechtbank vrijwillig celmateriaal af te staan. Hiermee wordt de potentiële bereidheid van veroordeelden in kaart gebracht.

Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek luidt als volgt:

- Het DGRR van het Ministerie van Veiligheid en Justitie inzicht geven in de mate waarin veroordeelden direct na de veroordeling op de rechtbank bereid zouden zijn tot vrijwillige afgifte van DNA-celmateriaal op de rechtbank.

Mede op basis van de resultaten van deze enquête wordt bepaald in hoeverre afnemen van DNA-materiaal op de rechtbank zinvol is.

Huidige procedure en voorgestelde procedure

Huidige Procedure

De Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden (Wet DNA-V) bepaalt dat degenen die veroordeeld worden tot een vrijheidsbenemende straf, een vrijheidsbenemende maatregel of een taakstraf wegens een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan (VH-feit), de plicht hebben om celmateriaal af te staan.

De procedure waarop DNA-celmateriaal wordt afgenomen bij veroordeelden die hiertoe verplicht zijn, is op dit moment als volgt:

- De officier van justitie geeft een bevel aan de veroordeelde nadat het vonnis door de rechtbank is toegezonden aan het arrondissementsparket.
- De veroordeelde wordt verzocht zich voor de afgifte te melden op het spreekuur bij de politie. Dag en tijdstip worden in het bevelschrift medegedeeld.
- Na afgifte wordt het celmateriaal verwerkt tot een DNA-profiel dat – behoudens gehonoreerd bezwaar van de veroordeelde - wordt opgenomen in de DNA-databank.

Voorgestelde procedure

De nieuwe procedure die nu overwogen wordt voegt een tweede moment van mogelijke bemonstering toe aan het proces, namelijk direct na het uitspreken van het vonnis op de rechtbank. Het afstaan van DNA-materiaal gebeurt dan echter nog steeds wel op basis van vrijwillige medewerking van de veroordeelde. Het blijft mogelijk om het DNA-materiaal op een later moment op het aangewezen politiebureau af te staan. Kortweg verandert de procedure van één mogelijk moment van bemonstering naar twee mogelijke momenten van bemonstering. De voorgestelde procedure ziet er dan als volgt uit:

- De officier geeft een bevel af direct na het uitspreken van het vonnis door de politierechter op de rechtbank.
- De veroordeelde kan op de rechtbank in een daarvoor bestemde ruimte door een daartoe bevoegde persoon zijn DNA-celmateriaal afgeven.
- Indien de veroordeelde zijn DNA-celmateriaal niet wil afstaan op de rechtbank wordt een bevelschrift thuisgestuurd met de oproep om te verschijnen op het spreekuur op het aangewezen politiebureau op vermelde dag en tijdstip.
- Na afgifte van het celmateriaal wordt het DNA-profiel opgenomen in de DNA-databank indien er geen bezwaar wordt ingediend en, als het wel wordt ingediend het bezwaar niet gehonoreerd wordt. Dit punt blijft ongewijzigd in vergelijking met de huidige procedure.

Resultaten

Startbijeenkomst

Voorafgaand aan de start van het veldwerk is op 25 februari 2016 een startbijeenkomst georganiseerd met de begeleidingscommissie op het ministerie van Veiligheid en Justitie in Den Haag. In de begeleidingscommissie zijn alle partijen die zich bezighouden met de rechtsgang en procedure rondom het afnemen van DNA-celmateriaal bij veroordeelden verenigd. Hierbij waren vertegenwoordigers aanwezig van de volgende partijen: het ministerie van Veiligheid en Justitie, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de rechtspraak, de rechtbank Den Haag en Motivaction. De Nederlandse Orde van Advocaten heeft meegelezen. Tijdens deze startbespreking is de praktische vormgeving van het onderzoek afgestemd alsmede de inhoudelijke vormgeving van de enquête en de informatievoorziening tussen de partijen gedurende de loop van het veldwerk.

In de periode van 3 maart tot en met 25 maart 2016 hebben de enquêteurs van Motivaction 40 zittingen bijgewoond op de Rechtbank Den Haag, verspreid over 10 dagen. Op een dag zijn er twee zittingen in de rechtszaal, een ochtendzitting en een middagzitting. De interviewers van Motivaction hebben per onderzoeksdag parallel twee ochtendzittingen en twee middagzittingen bijgewoond waardoor het totaal aantal bezochte zittingen op 40 uitkomt. Tijdens de 40 zittingen die bezocht zijn, zijn door de politierechter de zaken behandeld van 361 verdachten.

Beschrijving veldwerk

Voorafgaand aan iedere veldwerkdag zijn door een vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie de zaken aangewezen waarin sprake was van een verdenking van een VH-feit. Vervolgens hebben de interviewers per zaak geregistreerd of:

- 1) de verdachte zelf aanwezig was
- 2) zijn/haar advocaat aanwezig was
- 3) er sprake was van vrijspraak of een veroordeling
- 4) de opgelegde strafmaat aanleiding geeft tot verplichte DNA-afname. Veroordeelden van een VH-waardig misdrijf waarbij een geldboete of een voorwaardelijke straf is opgelegd zijn niet benaderd door de enquêteurs omdat ze niet onder de reikwijdte van de wet DNA-V vallen.

De interviewers hebben in tweetallen de zitting in één rechtszaal gevolgd. De eerste interviewer was in de rechtszaal aanwezig en de andere interviewer bleef buiten de rechtszaal om daar de enquête af te nemen. De interviewer die bij de behandelde zaak aanwezig was stelde vast of er sprake was van een veroordeling en of de veroordeling aan de criteria van het onderzoek voldeed, zoals hierboven vermeldt in punt 4). Wanneer de veroordeelde binnen de gestelde criteria viel, dan liep de interviewer met de veroordeelde mee naar buiten om hem of haar buiten de rechtszaal te benaderen voor deelname aan het onderzoek. De tweede interviewer wisselde zijn/haar collega op dat moment af en liep de rechtszaal in om de volgende zaak bij te wonen. De veroordeelden zijn buiten de rechtszaal benaderd zonder aankondiging vooraf. Gestreefd is om het interview zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de voorgestelde procedure van DNA-afname. De enquête is door de veroordeelden ingevuld op een tablet, meestal heeft de interviewer de vragen voorgelezen of samen met de veroordeelde doorgenomen om eventuele onduidelijkheden toe te lichten. In een enkel geval heeft de veroordeelde de vragenlijst zelfstandig ingevuld.

Respons

De interviewers zijn geïnstrueerd om de veroordeelde na de zaak een 'afkoelmoment' te geven en/of de veroordeelde niet te storen tijdens het overleg met zijn of haar advocaat direct na de rechtszaak. Interviewers hebben de mogelijkheid gekregen om naar eigen inzicht veroordeelden niet aan te spreken voor deelname aan het onderzoek in het geval dat de veroordeelde zeer emotioneel of

agressief was. In totaal bleken 80 van de aanwezige veroordeelden te voldoen aan de criteria om verplicht DNA-materiaal af te staan en daardoor mogelijk te kunnen deelnemen aan het onderzoek. Van de 80 veroordeelden die voldeden aan de criteria van het onderzoek zijn er 13 niet benaderd door de interviewers: in zes gevallen was de veroordeelde niet aanspreekbaar omdat hij/zij te emotioneel of te boos was, in nog eens zes gevallen verliet de veroordeelde het gerechts- gebouw zo snel dat het niet mogelijk was voor de interviewer om de veroordeelde aan te spreken. Ten slotte was er nog één geval waarbij een taalbarrière ervoor zorgde dat de veroordeelde de enquête niet kon invullen. Uiteindelijk hebben 33 van de 80 potentiële deelnemers daadwerkelijk deelgenomen aan de enquête: een respons van 41%.

Voorafgaand aan het onderzoek was gecalculeerd dat er ongeveer 480 zaken zouden worden bezocht, op basis van 12 zaken per zitting en 40 bezochte zittingen (10 keer 4 dagdelen). De aanname was dat er daardoor ook 480 verdachten zouden kunnen worden betrokken in het onderzoek. In de praktijk blijkt echter dat er vaak meerdere zaken van dezelfde verdachte zijn gepland binnen één zitting en een deel van de zaken betrof de verdenking geen VH-feit, waardoor het totaal aantal verdachten dat de basis vormt voor dit onderzoek lager is uitgevallen dan 480. In totaal zijn bij de 40 bezochte zittingen de gegevens van 361 verdachten geregistreerd. 80 veroordeelden bleken in aanmerking te komen voor het invullen van de enquête.

De interviewers

Gegeven de sensitiviteit van het thema en de te ondervragen personen zijn de interviewers door Motivaction geselecteerd op basis van hun bekwaamheid. De interviewers zijn allen zeer ervaren en hebben veelvuldig interviews uitgevoerd onder veel verschillende doelgroepen. Zij hebben ook ervaring hebben met gevoelige en taboevolle onderwerpen. Voorafgaand aan het veldwerk zijn de interviewers uitgebreid gebriefd door de projectleider van Motivaction. Een goede briefing werkt responsverhogend en is cruciaal voor de kwaliteit van het onderzoek. Tijdens de briefings is uitgebreid stilgestaan bij de volgende punten:

- Doelstelling van het onderzoek.
- Benaderingswijze van respondenten: de introductie van het onderzoek en nut en noodzaak om hieraan deel te nemen.
- De vragenlijst is vraag voor vraag doorlopen, waarbij is benadrukt de enquêteur niet mag sturen tijdens het interview. Dit ter bevordering van de uniformiteit in vraagstelling en minimaliseren van het interviewereffect.

Terugkoppeling interviewers

De interviewers van Motivaction hebben in een debrief bijeenkomst uitgebreid verslag gedaan van hun ervaringen tijdens het veldwerk op de rechtbank in Den Haag. De meerderheid van de veroordeelden reageerden volgens de interviewers “heel redelijk” op het verzoek om deel te nemen aan het onderzoek. De veroordeelden antwoorden met een duidelijke toestemming of weigering om deel te nemen aan het onderzoek, waarbij de benadering door de interviewer geen irritatie of andere emoties leek op te roepen. De belangrijkste redenen om niet deel te nemen waren dat de veroordeelde aangaf geen tijd te hebben voor deelname en dat het werd ontraden door aanwezige advocaat. De advocaten waren meestal niet op de hoogte van het lopende onderzoek. De politierechters waren meestal wel goed op de hoogte van het onderzoek doordat zij hier via e-mail van op de hoogte waren gesteld. Zij toonden vaak interesse in de uitkomsten, hoewel één rechter op de 9e veldwerkdag opmerkte het vervelend te vinden dat de interviewers de veroordeelden aanspraken na het verlaten van de rechtszaal. De interviewers hadden de indruk dat de veroordeelden die al eerder DNA-celmateriaal hadden afgestaan eerder bereid waren om deel te nemen aan het onderzoek. Uit dit onderzoek komt naar voren dat dit percentage 58% is. Het is echter niet mogelijk om dit te verifiëren binnen de scope van dit onderzoek. Hiervoor is aanvullend onderzoek nodig waarbij er gekeken wordt hoe hoog het percentage van de veroordeelden, die op basis van hun veroordeling DNA-materiaal moeten af staan, al een opgeslagen DNA-profiel heeft in de DNA-databank.

Resultaten

Hieronder zijn de belangrijkste resultaten van het onderzoek weergegeven. Op de volgende pagina zijn de resultaten schematisch weergegeven en in bijlage 2 zijn alle resultaten per vraag in de enquête terug te vinden.

➤ **Helpt verdachten laat verstek gaan**

In 182 van de bezochte zaken (50%) was de verdachte zelf niet aanwezig. In 15% van de zaken was de verdachte zelf niet aanwezig maar zijn of haar advocaat wel.

➤ **Deel van verdachten wel aanwezig maar komt niet in aanmerking voor DNA afname**

28% van de verdachten was aanwezig tijdens het uitspreken van het vonnis, maar kwam naar aanleiding van het vonnis niet in aanmerking om DNA-celmateriaal af te staan. Enerzijds omdat een deel van de verdachten vrijgesproken was, anderzijds omdat de veroordeelde op basis van de straf niet verplicht kan worden om DNA-celmateriaal af te staan, meestal ging het hier om een geldboete of een voorwaardelijke straf.

➤ **41% van potentiële doelgroep neemt deel aan onderzoek, 16% niet benaderd**

Van de veroordeelden die binnen de gestelde criteria van het onderzoek vielen (aanwezig, veroordeeld voor een VH-feit en veroordeeld tot een vrijheidsbenemende straf, een vrijheidsbenemende maatregel of een taakstraf) heeft 41% de enquête ingevuld (33 van de 80 veroordeelden). Een responspercentage wordt van 41% wordt binnen de onderzoekswereld als voldoende beschouwd. Van de 80 veroordeelden die binnen de criteria van het onderzoek vielen bleken 6 personen te emotioneel/boos om aangesproken te worden en nog eens zes personen verlieten met een dusdanige snelheid het gerechtsgebouw dat het niet mogelijk was om ze te benaderen voor deelname. Bij één veroordeelde was afname van de enquête niet mogelijk in verband met een taalprobleem.

➤ **Meerderheid deelnemers onderzoek heeft al in eerder stadium DNA-materiaal afgestaan**

Van de 33 deelnemers aan de enquête geven 19 deelnemers aan al in een eerder stadium DNA-celmateriaal af te hebben gegeven (58%), bijvoorbeeld tijdens het politieonderzoek of bij een eerdere veroordeling. In deze gevallen zou een bemonstering op de rechtbank niet aan de orde zijn geweest.

➤ **Meeste deelnemers aan het onderzoek kennen huidige procedure niet**

Na beschrijving van de huidige procedure geeft 86% van de ondervraagden (die niet eerder DNA-materiaal hebben afgestaan) aan de huidige procedure niet te kennen.

➤ **Driekwart zou zich melden op het politiebureau , één op vijf weet het nog niet**

Van de ondervraagden die nog niet eerder DNA hebben afgestaan geeft 71% aan zich te melden op het politiebureau indien er een bevelschrift thuis wordt gestuurd. De groep die nog niet weet of ze gehoor zullen geven aan het bevelschrift heeft een omvang van 21%.

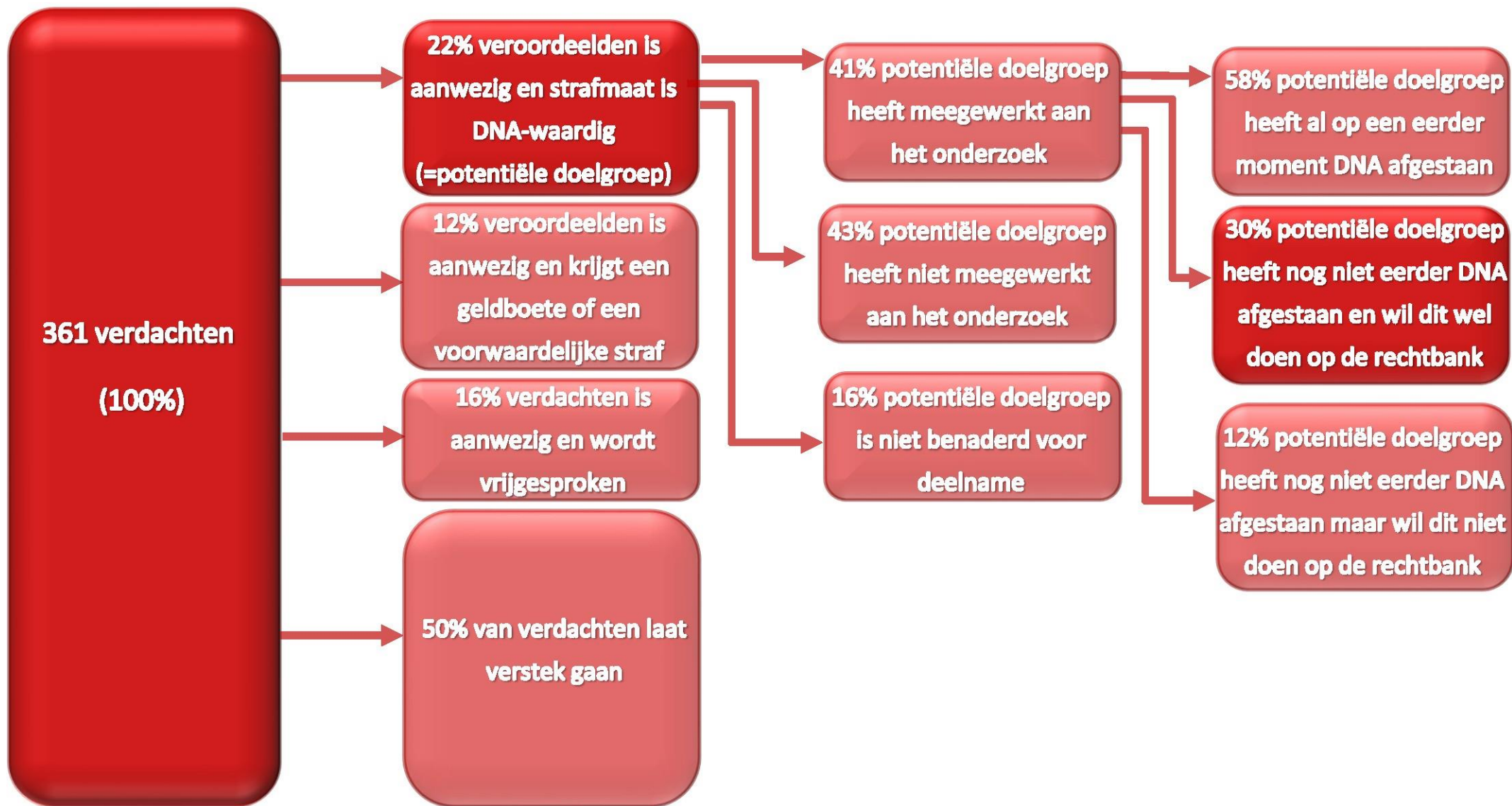
➤ **Potentiële doelgroep grotendeels bereidwillig om DNA- af te staan op rechtbank**

Van de deelnemers aan het onderzoek die niet eerder DNA-materiaal hebben afgestaan is de meerderheid (71%) bereidwillig om bemonsterd te worden direct na het uitspreken van het vonnis op de rechtbank. De belangrijkste argumenten die zij hiervoor noemen zijn: "Ik heb niks te verbergen" en "Dan ben ik er maar vanaf". Een overzicht van alle genoemde redenen om wel of geen DNA-materiaal te willen afstaan op de rechtbank is opgenomen in Bijlage 2.

➤ **Samenvattend: wijziging in procedure zou bij ongeveer 7% van de verdachten leiden tot DNA-afname**

Uit dit onderzoek blijkt dat 22% van de verdachten waarvan de zaken zijn behandeld, verspreid over 40 zittingen, voldoet aan de criteria om DNA-celmateriaal af te staan op de rechtbank volgens de nieuw voorgestelde procedure. Dit is de potentiële doelgroep. Van deze 22% heeft 30% nog niet eerder DNA-materiaal afgestaan en is bereidwillig om dit ter plekke in het gerechtsgebouw te doen. Concluderend zou 7% van alle 361 verdachten in aanmerking komen voor DNA-afname in het gerechtsgebouw en hiertoe ook bereid zijn. Waarschijnlijk gaat het hier om veroordeelden die zich desgevraagd ook zouden melden op het politiespreekuur om DNA-materiaal af te staan.

Bijlagen

Bijlage 1: de enquête

Bijlage 2: resultaten per vraag

Bijlage 1: de enquête

Vragenlijst

Hartelijk dank voor uw deelname aan dit onderzoek in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het onafhankelijke onderzoeksbureau Motivaction. Uw antwoorden worden strikt anoniem behandeld. Het onderzoeksbureau zal uw gegevens nooit verstrekken aan de opdrachtgever.

Het ministerie van Veiligheid en Justitie wil de werkwijze rondom het afnemen van DNA verbeteren. Deze vragenlijst gaat over het afnemen van DNA bij veroordeelden.

Het invullen van de vragenlijst zal ongeveer 3 minuten duren.

V1

Nu u bent veroordeeld kunt u verplicht worden om DNA af te staan.

Wist u dit?

- Ja
- Nee

V2

Is er eerder DNA bij u afgenomen?

(bijvoorbeeld tijdens het Politieonderzoek of bij een eerdere veroordeling)

- Ja
- Nee
- Weet niet

V3

Op dit moment is de procedure voor het afstaan van DNA als volgt:

- U krijgt een paar weken na de uitspraak een bevelschrift thuisgestuurd.
- Hierin staat dag en tijdstip waarop u zich moet melden op het Politiebureau. (In de regio Den Haag zal u zich moeten melden op het Politiebureau in Leiderdorp of het bureau in Voorburg).

Wist u dit?

- Ja, dit wist ik al
- Nee, dat wist ik nog niet

V4

Stel u ontvangt in de komende weken een bevelschrift om DNA af te staan.

Zou u zich dan melden op het Politiebureau?

- Ja
- Nee
- Weet ik nog niet
- Wil ik niet zeggen

V5

Het Ministerie van Veiligheid en Justitie onderzoekt of het zinvol is om veroordeelden de mogelijkheid te bieden om DNA direct na de zitting af te staan. Het blijft dan ook mogelijk om DNA op een later tijdstip op het Politiebureau af te staan, net als nu.

Stel dat u nu wordt gevraagd om DNA af te staan. Zou u dat dan doen?

- Ja
- Nee
- Weet ik nog niet
- Wil ik niet zeggen

Waarom zou u wel/geen DNA afstaan op dit moment?

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Einde

Bijlage 2: resultaten per vraag

V1 (n=33, allen)	Nu u bent veroordeeld kunt u verplicht worden om DNA af te staan. Wist u dit?
Ja	48%
Nee	52%

V2 (n=33, allen)	Is er eerder DNA bij u afgenomen? (bijvoorbeeld tijdens het Politieonderzoek of bij een eerdere veroordeling)
Ja	58%
Nee	42%
Weet niet	0%

V3 (n=14, veroordeelden die nog niet eerder DNA-materiaal hebben afgestaan)	Op dit moment is de procedure voor het afstaan van DNA als volgt: <ul style="list-style-type: none"> • U krijgt een paar weken na de uitspraak een <u>bevelschrift thuisgestuurd</u>. • Hierin staat dag en tijdstip waarop u zich moet <u>melden op het Politiebureau</u>. (In de regio Den Haag zal u zich moeten melden op het Politiebureau in Leiderdorp of het bureau in Voorburg). Wist u dit?
Ja, dit wist ik al	14%
Nee, dat wist ik nog niet	86%

V4 (n=14, veroordeelden die nog niet eerder DNA-materiaal hebben afgestaan)	Stel u ontvangt in de komende weken een bevelschrift om DNA af te staan. Zou u zich dan melden op het Politiebureau?
Ja	71%
Nee	7%
Weet ik nog niet	21%
Wil ik niet zeggen	0%

V5 (n=14, veroordeelden die nog niet eerder DNA-materiaal hebben afgestaan)	Het Ministerie van Veiligheid en Justitie onderzoekt of het zinvol is om veroordeelden de mogelijkheid te bieden om DNA <u>direct na de zitting</u> af te staan. Het blijft dan ook mogelijk om DNA op een later tijdstip op het Politiebureau af te staan, net als nu. Stel dat u <u>nu</u> wordt gevraagd om DNA af te staan. Zou u dat dan doen?
Ja	71%
Nee	29%
Weet ik nog niet	0%
Wil ik niet zeggen	0%

V6a (n=24, veroordeelden die wel bereid zijn dit op de rechtbank te doen)	Waarom zou u wel DNA afstaan op dit moment?
Heeft <u>niet</u> eerder DNA-materiaal afgestaan	Kan er maar van af zijn en heb niks te verbergen
	Andere reden
	Niets te verbergen
	Heb niets te verbergen en vind het eigenlijk wel goed
	Maakt geen verschil, nu of later, moet toch
	Als het belangrijk is dan moet het, dit is net zo makkelijk
	Ik heb niets te verbergen
	Omdat het toch moet. Waarom dan nu niet.
	Ik denk dat het sowieso wel verstandig is dna af te staan. Is voor mijn zaak misschien niet heel relevant, maar ik moet het toch doen. Dus waarom niet.
	Gelijk klaar
Heeft <u>wel</u> eerder DNA-materiaal afgestaan	Ik denk niet dat ik veel keuze heb
	Omdat dit moment net zo goed is als een ander moment
	Handig
	Ben er al, gemakkelijk
	Gemak
	Net zo makkelijk
	Omdat het handig is, gelijk na de zitting. Hoef je niet andere keer heen
	Handiger voor tijd
	Omdat er dan niets meer te verbergen is
	Anders moet ik het later toch doen, waarom nu niet.
	Maakt niks uit
	Net zo simpel, het moet toch
	Maak niet uit
	Tijdbesparing en kostenbesparing. Versnelling proces

V6b (n=9, veroordeelden die niet bereid zijn dit op de rechtbank te doen)	Waarom zou u geen DNA afstaan op dit moment?
Heeft <u>niet</u> eerder DNA-materiaal afgestaan	Ik vertrouw de procedure op locatie niet. Er kan teveel mis gaan onderweg
	Nergens voor nodig
	Omdat ik nu gewoon naar huis wil.
	Eerst advocaat erbij halen
Heeft <u>wel</u> eerder DNA-materiaal afgestaan	Vernederend
	Heb ik al gedaan
	Niet het goeie moment geen zin in